

WaardeVOL Brummen

Onderwerp: financieringsbehoefte WaardeVOL Brummen 2023 t/m 2026

Versie: concept v4

Datum: 27 jan 2023

Auteur(s) [redacted] waterschap Vallei en Veluwe

Inhoudsopgave

1.	Introductie	3
1.1	Inleiding project.....	3
1.2	Aanleiding notitie	3
1.3	Leeswijzer	3
2.	Financieringsbehoefte (2023 t/m 2026)	4
2.1	Actueel financieel tekort 2023 t/m 2026.....	4
3.	Projectaanpak vanaf heden en voorwaarden voor project succes	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Projectaanpak.....	6
3.3	Voorwaarden voor project succes	7
4.	Risicoparagraaf, actuele planning en verbetermaatregelen projectbeheersing	8
4.1	Risicoparagraaf	8
4.2	Planning scenario's	9
4.3	Verbetermaatregelen projectbeheersing	10
	Bijlage 1: Terugblik periode start project tot eind 2022	11
1.1	Toelichting samenwerkingsovereenkomsten	11
1.1.1	Algemene SOK 2015 t/m 2021	11
1.1.2	Algemene SOK 2022 t/m 2027	12
1.1.3	Gebieds-SOK (2021 t/m 2027) en SSK-SO raming	12
1.1.4	Bevindingen	13
1.2	Toelichting uitnutting engineering Gebieds-SOK (2021 en 2022).....	14
1.2.1	IPM-kosten 2021	14
1.2.2	IPM-kosten 2022	14
1.2.3	Toelichting resultaten IPM inzet	14
1.3	IB-product kosten 2021 en 2022.....	15
1.4	Financieel tekort eind 2022.....	15
1.5	Bevindingen	15
	Bijlage A.....	17
	Bijlage B.....	18

1. Introductie

1.1 Inleiding project

WaardeVOL Brummen is een uniek project voor alle betrokken partners; waterschap Vallei en Veluwe (WSVV), provincie Gelderland, gemeente Brummen en Natuurmonumenten (NM). WaardeVOL Brummen draagt immers bij aan de integrale beleidsdoelstellingen van deze partners. Zo worden op het gebied van klimaatadaptatie, behoud en herstel van Natura 2000-gebieden (uitvoering beheerplannen en natuурpact), landschap en recreatie en natuurinclusieve landbouw vanuit het project werkzaamheden uitgevoerd. WaardeVOL Brummen is een van de eerste integrale- en gebiedsgerichte antiverdrogingsprojecten. De betrokken partners verwachten in de nabije toekomst meer van dit soort projecten samen op te pakken.

Het projectgebied omvat circa 1.400 hectare. Het project staat onder grote belangstelling bij de stakeholders. De project opgave is urgent vanwege de huidige weersextremen, zoals droge zomers en piekbuien. Het behoud van de natuurwaarden in Nederland staat daardoor in het algemeen en specifiek in het projectgebied ernstig onder druk.

Om dit project in samenwerking met de betrokken partners tot een succes te maken, zijn diverse samenwerkingsovereenkomsten (SOK) opgesteld. Hierin zijn op bestuurlijke niveau afspraken gemaakt over de wijze van samenwerken en de financiering.

1.2 Aanleiding notitie

Afgelopen periode heeft een evaluatie en herijking van het project plaatsgevonden. Aanleiding hiervoor waren signalen over kostenoverschrijdingen en uitloop van de planning. Het project loopt in scope, tijd en middelen uit de pas. Actie op de korte termijn is noodzakelijk. Aan de stuurgroep zijn in dit kader op 20 okt '22 drie opties voorgelegd:

1. Versnellen en op een parallelspoor afspraken maken over aanvullende financiering.
2. Project on hold voor uitgebreide herijking over scope en financiering.
3. Scope schrappen en in een afgeslankte versie door gaan.

De stuurgroep heeft geconcludeerd dat het project niet in control is (geweest) en voor een belangrijke keuze staat. De stuurgroep heeft op de korte termijn haar voorkeur uitgesproken voor optie 1 met als doel om medio december '22 een formeel besluit te nemen voor de lange termijn. Deze notitie dient als input voor dat besluit.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk twee gaat over de financieringsbehoefte in de periode 2023 t/m 2026 op basis van de geactualiseerde SSK-kostenraming.

Hoofdstuk drie beschrijft de projectmanagement aanpak vanaf 2023.

Hoofdstuk vier bevat een risicoparagraaf, de actuele planning inclusief scenario's en verbetermaatregelen voor de projectbeheersing om het project In Control te krijgen en te houden.

Bijlage 1 gaat over de voor het project ter beschikking gestelde financiële middelen en de gemaakte kosten per 31-12-2022.

2. Financieringsbehoefte (2023 t/m 2026)

2.1 Actueel financieel tekort 2023 t/m 2026

Voor het project WaardeVOL Brummen is een nieuwe kostenraming opgesteld in lijn met de nieuwe aanpak. Het is een raming voor het totaal aan werkzaamheden voor Waardevol Brummen, inclusief de kosten voor uitvoering door de gemeente Brummen en Natuurmonumenten. De kostenraming is hoger dan oorspronkelijk ingeschat. De oorspronkelijke raming van 16,8 mln (tabel 2 bijlage 1) is bijgesteld naar 23,6 mln (zie onderstaande tabel) en dus ruim 6,8 mln hoger. Onderstaande tabel toont het resterende budget uit de Gebieds-SOK (paragraaf 2.4), de resultaten uit de herijkte SSK-kostenraming en indien van toepassing een tekort.

Actueel financieel tekort 2023 t/m 2026				
	Resterend budget Gebieds-SOK	Herijkte SSK-kostenraming t.a.v. werkpakket WSVV	Toelichting	Tekort (resterend budget - herijkte SSK)
Opgave natura 2000: inrichting terreinen			Ongewijzigd (op verzoek van de provincie)*	
Opgave Natura 2000/ klimaat: inrichting watersysteem			Geactualiseerd en incl SSK risico opslag voor hoeveelheid/prijs verschillen op advies van kostendeskundige (€ 265.482)	
Groene Opgave IJsselsprong Landschap/recreatie			Ongewijzigd (op verzoek van de provincie)*	
Subtotaal				
Engineering			Betreft voorziene kstn projectteam, IB- en projectpartners producten en incl SSK risico opslag (€ 509,773)	
Risicoreservering			20% vd bouwkosten (zie toelichting)**	
Totaal				

Tabel 7

Op basis van bovenstaande tabel is het totale financiële tekort over de periode 2023 t/m 2026

Hieronder volgt een toelichting op de herijkte SSK.

Scope

De scope en insteek van de herijkte SSK-kostenraming komt grotendeels overeen met de SSK-SO kostenraming. Grotendeels omdat:

- Ten opzichte van de SSK-SO kostenraming gaat de herijkte kostenraming uit van een resterende doorlooptijd van vier jaar (1-1-2023 tot en met 31-12-2026).
- De SSK-SO kostenraming bevat de posten inrichting natuurterreinen en groene opgave IJsselsprong, waarbij is aangegeven dat die volledig door de provincie worden gefinancierd. Deze zijn niet opgenomen in de herijkte kostenraming.
- In de SSK-SO kostenraming zijn geen kosten opgenomen voor vastgoed en overige bijkomende kosten. Qua vastgoedkosten is in de herijkte kostenraming uitsluitend rekening gehouden met nadeelcompensatie. De aankoop van gronden en bijkomende kosten zoals notariskosten en afhandeling van dossiers zijn niet opgenomen.

* Ongewijzigd op verzoek van de provincie: Bij de realisatie van inrichting terreinen zijn mogelijk ook meerkosten aan de orde, bijvoorbeeld door inflatie. In de praktijk middelen tot op heden deze meerkosten zich uit over alle projecten van Natuurmonumenten. Mocht dit in de toekomst niet lukken dan vindt het gesprek over meerkosten onderdeel uit van de afspraken tussen provincie en Natuurmonumenten en gaat niet ten koste van de afspraken tussen Provincie en Waterschap. De Groene Opgave bestaat uit een vast subsidiebedrag tussen Gemeente en Provincie.

** De In de kostenraming is conform de gebruikte systematiek ook 20% risicoreservering opgenomen voor de opgave die gerealiseerd gaan worden door Natuurmonumenten. Deze risicoreservering wordt niet meegenomen in de afspraken tussen Provincie en Waterschap (zie tabel 8). Mochten deze risico's zich voordoen maken Provincie en Natuurmonumenten hier onderling afspraken over.

Uitgangspunten

- Het gehanteerde prijspeil is 1 januari 2023. De bouwkosten uit de SSK-SO kostenraming van juni 2020 zijn daarmee geïndexeerd (CBS-indexcijfers). Dit resulteert vanwege de huidige marktomstandigheden in een aanzienlijke stijging van de directe bouwkosten.
- De bandbreedte van de SSK-raming is +/- 20% die tot uitdrukking komt in de risicoreservering. De SSK schrijft in deze projectfase (SO) normaliter 30% voor, maar in overleg met betrokkenen is besloten om 20% te hanteren. In de SSK-SO raming is 15% gehanteerd, maar dat was in die fase volgens de auteurs van dit document en de kostendeskundige veel te laag.
- Conform de SSK-systematiek is tevens op de WSVV gerelateerde bouw- en engineeringkosten een risico-opslag opgenomen voor potentiële prijs en hoeveelheid verschillen.

Verdeling kosten Provincie en Waterschap

De afspraken over de meerkosten betreffen alleen afspraken tussen Provincie en Waterschap. Het gaat om de kosten voor de totale engineering en de bouwkosten + de risicoreservering voor de water gerelateerde maatregelen. De te verdelen meerkosten tussen Provincie en Waterschap zijn totaal [REDACTED] (incl. risicoreservering voor het onderdeel water gerelateerde maatregelen).

Voorgesteld wordt in lijn met de gebieds-SOK de meerkosten te verdelen in de verhouding 75% Provincie Gelderland [REDACTED] en 25% van het onderdeel water gerelateerde maatregelen voor Waterschap Vallei en Veluwe [REDACTED]

Bijdrage WSVV project WaardeVOL Brummen						
	Resterend budget Gebieds-SOK	Herijkte SSK-kostenraming t.a.v. werknakket WSVV	Toelichting	Tekort (resterend budget - herijkte SSK)	Bijdrage WSVV over de meerkosten	Bijdrage Provincie over de meerkosten
Opgave natura 2000: inrichting terreinen	[REDACTED]	[REDACTED]	Ongewijzigd (op verzoek van de provincie)	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Opgave Natura 2000/ klimaat: inrichting watersysteem			Geactualiseerd en incl SSK risico opslag voor hoeveelheid/prijs verschillen op advies van kostendeskundige (€ 265.482)			
Groene Opgave IJsselsprong Landschap/recreatie			Ongewijzigd (op verzoek van de provincie)			
Subtotaal						
Engineering	[REDACTED]	[REDACTED]	Betreft voorziene kstn projectteam, IB- en projectpartners producten en incl SSK risico opslag (€ 509,773)	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Risicoreservering			20% vd bouwkosten inrichting watersysteem **			
Totaal						

Tabel 8

3. Projectaanpak vanaf heden en voorwaarden voor project succes

3.1 Inleiding

Naar aanleiding van signalen over kostenoverschrijding en afwijkingen in de planning heeft de afgelopen periode heeft een tussenevaluatie van het project plaatsgevonden. Op basis van de herijking blijkt de uitwerking van het ontwerp, het omgevingsproces (incl. MER-procedure en vergunningen) en de realisatie van de beoogde scope meer te kosten en een langere doorlooptijd nodig te hebben.

De uitkomsten maken het noodzakelijk om de scope, planning en financiën te herijken en de mogelijke keuzes ter bestuurlijke besluitvorming voor te leggen. De financiële analyse van de huidige situatie is opgenomen in bijlage 1 van deze notitie.

In paragraaf 1.2 is aangegeven dat de stuurgroep op 20 oktober 2022 haar voorkeur uitsprak voor optie 1: versnellen en op een parallelspoor afspraken maken over aanvullende financiering. Het schetsontwerp geldt zodoende als uitgangspunt voor het project. De afspraken over doelbereik blijven daarmee gelijk aan de afspraken in de eerdere Gebieds-SOK: het realiseren van maatregelen uit het schetsontwerp. Het project resultaat is onvoldoende concreet om op te sturen.

Een SMART omschreven meetbaar project resultaat maakt het eenvoudiger om de voortgang te bewaken en te sturen op project succes. Daarnaast is het belangrijk om een proces te organiseren over hoe om te gaan met nieuwe inzichten. Zo is het bijvoorbeeld onduidelijk hoe om te gaan met nieuw beleid, extra scope of juist een versobering daarvan.

Dit hoofdstuk bevat een projectaanpak op hoofdlijnen en voorwaarden voor project succes. Dit moet ertoe leiden dat het project vanaf 2023 voorspelbaar(der) wordt en meer In Control komt en blijft.

3.2 Projectaanpak

Op basis van de evaluatie van het gebiedsproces tot nu toe is geconcludeerd dat een andere aanpak voor het project nodig is om de doelstellingen binnen redelijke termijn te behalen. De belangrijkste voorgestelde aanpassingen in de aanpak van het project zijn:

- **Opschalen:** De aanpak voor de planvorming wordt opgeschaald naar deelgebieden, aansluitend bij de stroomgebieden van de beken in het gebied. Uitgangspunt is een integrale benadering van de stroomgebieden om de samenhang en afhankelijkheden in de plannen te borgen. In totaal gaan we uit van vier deelgebieden, waarvan de planvorming gelijk gaat oplopen. De minder complexe gebieden (Leusveld + Haarsloot) kunnen naar verwachting als eerste worden gerealiseerd. De meer complexe gebieden Rhienderense beek + Oekense beek hebben meer tijd nodig in de planvorming en zullen waarschijnlijk een jaar later worden gerealiseerd. De planvorming is erop gericht de realisatie zoveel mogelijk uit te spreiden over meerdere jaren. De exacte planning is afhankelijk van grondverwerving, procedures en uitvoeringscondities.
- **Externe ondersteuning:** De uitwerking van het schetsontwerp in een voorlopig en definitief inrichtingsplan t/m vergunning gereed plan zetten we volledig uit bij een externe partij (ontwerp en onderzoek). Het IPM-team zorgt voor coördinatie van het project, de omgevingsstrategie en de grondverwerving. De partners zorgen voor inhoudelijke begeleiding en controle van de plannen.
- **Verstevigen samenwerking partners:** Versnelling vraagt een geolied team die op elkaar kan bouwen en elkaar weet te versterken. Het is nodig de samenwerking te structureren en te verstevigen. De rollen in het team moeten voldoende vertegenwoordigd zijn en om de versnelling te behalen is ook bij de partners voldoende capaciteit nodig om te adviseren bij de planvorming. De structuur, rollen en verantwoordelijkheden moeten voor iedereen helder zijn. Het is ook van belang met elkaar te leren van dit unieke project, zodat deze kennis ingezet kan worden bij toekomstige gebiedsontwikkelingen.

- **Focus op grondstrategie:** Voor de grondverwerving wordt een grondstrategie opgesteld passend bij de geschetste planfasen. Om de slagkracht te vergroten brengen we prioritering aan en zetten beschikbare instrumenten van partners in. Het uitgangspunt is grondverwerving op basis van vrijwilligheid, het is niet uit te sluiten dat hier voor het uitvoeren van watermaatregelen op teruggekomen moet worden.
- **Zichtbaar in de omgeving:** Voor een effectief omgevingsproces en het vergroten van de zichtbaarheid van het team passen we het omgevingsproces aan. Allereerst zetten we de uitvoering van de communicatie uit bij een extern communicatiebureau. Zij zorgen voor een projectwebsite, ontsluiten van relevante stukken, (digitale) nieuwsbrief en (beperkte) berichtgeving via sociale media. Daarnaast kiezen we voor een projectlocatie met projectsprekuren, waarbij de omgevingsmanagers het gezicht naar de omgeving zijn.
- **Gecoördineerde planprocedures:** De planprocedures worden gecoördineerd en gekoppeld. Afhankelijk van de planvorming worden (deel)gebieden in procedure naar voren gehaald. Overkoepelend wordt de planMER opgesteld. Om dit proces soepel te laten verlopen wordt een vergunningen coördinator aangesteld (uitgevraagd bij IB).

3.3 Voorwaarden voor project succes

- Een **compleet IPM-team** met voldoende capaciteit en ondersteuning. De omvang en complexiteit is dusdanig dat de IPM-rolhouders zich volledig moeten kunnen concentreren op dit project.
- Voldoende **capaciteit bij de partners** voor inhoudelijke begeleiding en controle plannen. In het bijzonder geldt dit voor de capaciteit van Natuurmonumenten bij een meer gebundelde realisatie. Ook geldt dit voor het bevoegd gezag (gemeente, provincie en waterschap), zij hebben voldoende tijd nodig om tijdig de plannen te toetsen en vergunningen te verlenen. Dit moet samen met de partners en het IB uitgewerkt worden.
- **Begin 2023 starten van een IB** om de uitwerking plannen van SO t/m vergunning gereed te verzorgen. Dit is een harde mijlpaal in de planning > let op krediet om tot gunning over te kunnen gaan.
- Een flinke **versteving van het omgevingsteam**. Het omgevingsspoor blijft bij de interne projectorganisatie liggen. In de planvorming in de vier deelgebieden parallel opgepakt. Het omgevingsspoor is verantwoordelijk voor het verkrijgen van medewerking van de vele stakeholders en direct betrokkenen (ca. 400). Daarnaast het voldoende borgen van draagvlak in deze mondige omgeving. Ook moet de strategie richting de omgeving worden herzien, om sneller, zichtbaarder en klantgericht te kunnen handelen.
- Voor de **grondverwerving is voldoende capaciteit en slagkracht** nodig. Het tijdig verwerven van de gronden bevindt zich op het kritieke pad van de planning. Voor de grondstrategie vraag dit een besluit over (on)vrijwillige grondaankoop van watermaatregelen (bestuurlijke notitie in voorbereiding).
- **Gestructureerd werken met sturing op mijlpalen en risico's**. De projectbeheersing moet op orde gebracht worden en er is een stevige sturing nodig op de bewaking van de voortgang van het project door een senior manager projectbeheersing (is ingehuurd).
- Verankeren nieuwe afspraken over scope, tijd, geld, rollen en verantwoordelijkheden in de gebieds-SOK.

4. Risicoparagraaf, actuele planning en verbetermaatregelen projectbeheersing

4.1 Risicoparagraaf

Id.	Risico	Impact (h/m/l)	Beheersmaatregelen
1	Benodigde gronden niet tijdig verworven	H	1. Ontwerp en/of fasering aanpassen om stakeholders die niet willen meewerken te 'omzeilen' 2. Deelgebieden prioriteren 3. Opstellen advies m.b.t. onteigenen/gedoogplicht richting dagelijks bestuur
2	De huidige governance is ineffectief (voortgangsbewaking behoeft verbetering en rollen & taken & verantwoordelijkheden zijn onvoldoende smart)	H	1. Per 01-01-2023 maandelijkse voortgangsrapportage aan interne Opdrachtgever WV&V 2. Per 01-01-2023 eens per 6 weken voortgangsrapportage aan partneroverleg 3. Huidige taken, verantwoordelijkheden en mandaten evalueren
3	Herijking planning & raming op bestuurlijk niveau vindt in dec '22 plaats, terwijl in jan '23 aanbiedingen de IB's worden verwacht.	H	1. In de raming een bandbreedte opnemen passend bij de fase van het project (ca 20%-30%) 2. De bestuurlijke afhechting van de herijking planning en raming voorzien van een risicoparagraaf 3. Vanaf 01-01-2023 bij iedere hoofdmijlpaal de planning & raming herijken 4. Proactief issues en risico's managen op basis van voortgangsrapportage aan intern WV&V Opdrachtgever- en Partneroverleg
4	Draagvlak en vertrouwen omgeving is aan het afnemen.	H	1. Bij de nieuwe aanpak extra aandacht voor het participatieproces en het (her)winnen van vertrouwen, o.a. bieden van helderheid proces. 2. Meer zichtbaar in het gebied door projectlocatie en voortgang proces.
5	De doorlooptijd in de vigerende planning is te krap. Dit op basis van opgedane ervaring met reeds opgeleverd werk.	H	1. Nagaan in welke mate voor ieder deelgebied daadwerkelijk een MER-procedure noodzakelijk is 2. Meer activiteiten dakpansgewijs uitvoeren 3. Inventarisatie versnellingsmaatregelen bij IB uitvragen 4. Dit risico als EMVI opnemen in de aanbesteding richting de aannemers

6	Voortgang onder druk vanwege personele wisselingen en/of gebrek aan capaciteit	H	1. Personeel inzetten op basis van commitment voor een gehele projectfase 2. Via een voortgangsrapportage expliciet aandacht besteden aan 'resources'
7	Het blijkt dat Natuurmonumenten onvoldoende capaciteit beschikbaar heeft voor de vergunningsaanvragen, het opstellen van het bestek en/of het begeleiden van de uitvoering	M	1. Benodigde capaciteit inzichtelijk maken 2. Via de voortgangsrapportage en de planning proactief de benodigde capaciteit managen
8	Onverwachte vondst op het gebied van flora en fauna met vertraging en extra kosten tot gevolg	M	1. Actualiseren Quick-scan Flora & Fauna door IB 2. Randvoorwaarden inzichtelijk maken voor beschermde/aangetroffen soorten 3. Ecologisch werkprotocol opstellen
9	Onverwacht aantreffen van vondsten in de bodem.	M	1. Actualiseren vooronderzoek NGE door IB 2. Randvoorwaarden uitvoering inzichtelijk maken 3. Navraag doen bij regio archeoloog en provincie 4. Uitvoeringsplan opstellen

Tabel 8

4.2 Planning scenario's

De primaire insteek van deze notitie is om te duiden in welke mate sprake is van een financieel tekort. Vanuit de project herijking vindt eind 2022 echter tevens afstemming plaats over de haalbaarheid van de planning. De planning kent verschillende onzekerheden. Een belangrijke onzekerheid is dat in het verleden is besloten om de benodigde gronden minnelijk te verwerven. Hierdoor staat de haalbaarheid van doelbereik binnen de planning ernstig onder druk. Zodoende heeft de project planner op basis van de actuele planning twee scenario's uitgewerkt. De kans is groot dat die besluitvorming tegelijkertijd plaatsvindt met die over het financieel tekort.

In de bijlage bij deze notitie zijn twee planning scenario's toegevoegd:

- Bijlage A Huidige geoptimaliseerde planning op basis van minnelijke verwerving
- Bijlage B Huidige geoptimaliseerde planning op basis van onteigening

De planning loopt in scenario B weliswaar uit, maar dit komt ten goede aan de haalbaarheid.

Ter volledigheid: de belangrijkste risico's voor de huidige planning (bijlage A) zijn:

- Niet alle gronden tijdig in bezit, omdat het project geen onteigeningsprocedure mag inzetten. Belangrijk om hierbij te vermelden is de extra doorlooptijd (ca. 5 kwartalen) indien onteigening wel mag worden ingezet.
- Vanwege de benodigde tijd voor planvorming, zorgvuldige afstemming met omgeving en de proceduretijd is het niet mogelijk om alle deelgebieden voor eind 2025 te realiseren. In de meest optimale planning zal tenminste 1 deelgebied op zijn vroegst in 2026 gerealiseerd kunnen worden.

Ter volledigheid: de belangrijkste kansen voor de huidige planning (bijlage A) zijn:

- Maatregelen die gericht zijn op de inrichting (bijvoorbeeld fysieke maatregelen zoals plaggen en het aanbrengen van stuwen) waarvoor aanzienlijk minder procedures moeten worden doorlopen omdat de impact op de omgeving gering is naar voren halen en hiervoor MPLG-gelden inzetten.
- Nagaan of het mogelijk is om bij bepaalde deelgebieden/deeltrajecten geen MER-procedure in te hoeven zetten.
- De procedures per deelgebied nader uitwerken in de planning met als doel om inzichtelijk te maken waar versnellingsmogelijkheden zijn.
- Na gunning i.s.m. het IB nagaan waar het project kan versnellen (o.a. qua procedures)

4.3 Verbetermaatregelen projectbeheersing

De laatste paragraaf van deze notitie bevat de belangrijkste maatregelen om het project In Control te krijgen en te houden. Dit op verzoek van de stuurgroep, maar uiteraard ook vanuit WSVV omdat het waterschap van dit project een succes wil maken.

Governance

- Eens per maand voortgangsrapportage aan interne opdrachtgever WV&V en eens per 6 weken voortgangsrapportage aan Partneroverleg
- Escalatieprocedure en huidige mandaten evalueren, zodat issues en risico's tijdig worden gesignaleerd en aangepakt.

Financieel management

- 2021 en 2022 financieel afronden en vanaf 2023 op basis van een nieuwe SOK financiële sturing en verantwoording inrichten (
- Expliciet en integraal sturen op budget, uitnutting, prognose eindstand en post onvoorzien
- Minimaal eens per jaar en in ieder geval bij het bereiken van iedere hoofdmijlpaal de kostenraming herijken en probabilistisch doorrekenen

Planning

- De planning eens per maand bijwerken
- De realisatiefase begin '23 verder uitwerken
- De besluitvormingsmomenten in de planning opnemen.

Risicomanagement

- Huidig risicodossier vervolmaken voor de planuitwerkingfase (kwantificering en beheersing)
- Risicodossier aanvullen met uitvoeringsrisico's
- Expliciete koppeling tussen risicodossier en risicoreservering/post onvoorzien (SSK)

Bijlage 1: Terugblik periode start project tot eind 2022

In deze bijlage is beschreven in welke mate eind 2022 sprake is van een financieel tekort. In de eerste paragraaf zijn de verschillende samenwerkingsovereenkomsten (SOK) die op het project van toepassing zijn (geweest) toegelicht. Zo wordt het beschikbare budget duidelijk. De tweede paragraaf gaat over de werkelijk gemaakte kosten in 2021 en 2022. De gemaakte kosten voor 2021 zijn bij de oplevering van het schetsontwerp in 2020 immers afgehandeld. Het hoofdstuk eindigt met het financiële tekort per eind 2022.

1.1 Toelichting samenwerkingsovereenkomsten

Voor het project zijn tot op heden drie samenwerkingsovereenkomsten opgesteld:

1. Een algemene SOK waterschap-provincie voor de periode 2015 t/m 2021 met bijgevoegde specifieke afspraken (in fiches) voor een aantal thema's. In het fiche 'klimaatadaptatie en Voorstonden Leusveld' is onder andere het project Oekense beek (later genoemd WaardeVOL Brummen) opgenomen. Dit fiche is gedurende de looptijd van de SOK een paar keer bijgesteld.
2. Een algemene SOK waterschap-provincie voor de periode 2022-2027 met bijgevoegde specifieke afspraken (in fiches) voor een aantal thema's. In het fiche 'klimaat en droogte' is onder andere het project Waardevol Brummen opgenomen.
3. Een Gebieds-SOK waterschap-gemeente-NM-provincie 2021-2027 specifiek voor WaardeVOL Brummen met project specifieke afspraken.

De algemene SOK en de Gebieds-SOK zijn complementair aan elkaar.

1.1.1 Algemene SOK 2015 t/m 2021

In 2014 is erkend dat het stroomgebied van de Oekense beek een stapeling kent van beleidsopgaven: Natura 2000, GNN-realisatie, Groene Opgave IJsselsprong en een deeltraject van de klimaatcorridor. Onder regie van Provincie/DLG en de Bestuurlijke Begeleidingscommissie IJsselsprong liepen er al planvormingsprocessen waarbij verschillende partijen betrokken waren zoals Waterschap Veluwe & Vallei, gemeente Brummen, gemeente Zutphen, Natuurmonumenten, agrariërs, bewoners en recreatieondernemers. In de SOK waterschap-provincie 2015-2021 zijn afspraken gemaakt over de planvorming, regie en uitvoering van een deel van deze beleidsopgaven, welke in nauwe samenhang met de overige opgaven uitgevoerd zouden gaan worden.

Versie fiche feb. 2015;

- Planvormingsfase/ grondstrategie: kosten [REDACTED]
- Uitvoering (Inrichting klimaatcorridor, inclusief beekherstel, herprofilering) 27 ha kosten: € [REDACTED]

Hier is ook een beschikking voor afgegeven.

Versie fiche feb. 2019;

Voor de verkenningsfase, planvormingsfase tot en met het schetsontwerp maken waterschap en provincie afspraken in dit fiche. Hier is ook de beschikking voor afgegeven.

- De Verkenningsfase, kosten 2015 t/m 2017: [REDACTED]
- De Planvormingsfase/ schetsontwerp kosten 2018 t/m 2019: [REDACTED]

Afspraken over de verdere planuitwerking en uitvoering zijn geen onderdeel van dit fiche. Hiervoor wordt na afronding van het schetsontwerp (naar verwachting begin 2020) een aanpassing van het fiche voorgesteld. De uitvoeringsfase zal aansluitend starten. De afronding van de uitvoering is voorzien in 2025.

- Planuitwerking en uitvoering, kosten 2020 t/m 2025 (indicatief): [REDACTED] (exclusief kosten grondverwerving/functie afwaardering)

Bijgestelde beschikking aug. 2021;

Project WaardeVOL Brummen binnen de fiche Klimaatadaptatie Voorstonden-Leusveld toont een ruime overschrijding van het beschikte bedrag. Na gesprekken tussen Provincie Gelderland en Waterschap Vallei en Veluwe is vastgesteld dat de projectleider betrokkenen de afgelopen jaren heeft meegenomen in de keuzes gemaakt voor dit gecompliceerde maar succesvolle gebiedsproces. Het was bekend dat de aanpak aanzienlijk ruimer van omvang was dan vooraf voorzien en berekend. Een (arbeidsintensieve) ommezwaai in de gebiedsbenadering door de COVID-calamiteit maakte de discrepantie nog groter. Het waterschap wil de bekostiging van deze ontwikkeling bekrachtigen middels aanvraag van een aangepaste beschikking.

Begrote budgetten van activiteit 'Planvorming/ schetsontwerp WaardeVOL Brummen' worden opgehoogd met de budgetten van de vervallen activiteit 'Herstel verdroogde natuur Valleilint'.

- Verkenningsfase, kosten: [REDACTED]
- Planvorming/schetsontwerp, kosten: [REDACTED]

Eind 2021 is de SOK 2015 t/m 2021 afgesloten, voor WaardeVOL Brummen is binnen deze SOK eind 2020 het schetsontwerp opgeleverd.

1.1.2 Algemene SOK 2022 t/m 2027

Eind 2021 zijn waterschap en provincie overeengekomen om in aansluiting op de SOK 2015-2021 afspraken te maken voor een nieuwe SOK (2022-2027). Specifiek voor WaardeVOL Brummen was het doel om een vervolg te geven aan de SOK 2015-2021 en daarvoor afspraken te maken over de realisatie van watersysteem maatregelen als onderdeel van het totale project (van de Gebieds-SOK). In het fiche 'Klimaat en droogte' is, onder verwijzing naar de Gebieds-SOK, over de kosten opgenomen;

- [REDACTED] volgens de verdeling: Provincie [REDACTED] (75%) en WSVV [REDACTED] (25%).

De opbouw van de totale kosten zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Kostensoorten	Bedrag
Inrichten watersysteem	[REDACTED]
Engineering (20% inrichting water syst)	
Vorbereidingskosten	
Risicoreservering (15% inrichting water syst)	
Procesbegeleiding (15k uur x 106 uurtarief)	
Totaal	

Tabel 1

De beschikking van die nieuwe algemene SOK is in november 2022 aangevraagd. Inmiddels heeft WSVV de beschikking ontvangen.

1.1.3 Gebieds-SOK (2021 t/m 2027) en SSK-SO raming

Begin 2021 hebben betrokken partijen, waterschap Vallei en Veluwe, gemeente Brummen, Natuurmonumenten en provincie Gelderland samenwerkingsafspraken vastgelegd in een Gebieds-SOK voor het gebied dat aangeduid wordt met WaardeVOL Brummen. Dit gebied is onderdeel van Natura 2000 gebied Landgoederen Brummen en onderdeel van het Gelders Natuur Netwerk (GNN). Het projectgebied omvat het stroomgebied van drie samenhangende hoofdbeken, de Haarsloot, de Oekense beek en de Rhienderense beek, waarbinnen zowel natuur- als klimaatopgaven liggen, opgaven voor landschap en recreatie, natuurinclusieve landbouw en overige gebiedsopgaven.

Ten aanzien van de SOK 2015-2021 waterschap-provincie wordt in deze Gebieds-SOK gesteld dat in deze overeenkomst afspraken zijn gemaakt over de planvorming, regie en uitvoering van een aantal beleidsopgaven. In de periode 2015 tot 2018 zijn al diverse werkzaamheden verricht. Gebleken is dat de beleidsopgaven in de SOK van 2015 slechts een klein deel van de aanwezige beleidsopgaven in het gebied omvatten. Besloten is daarom om de diverse water gerelateerde opgaven binnen het gebied integraal op te pakken. De middelen uit de SOK van februari 2015 zijn al deels ingezet voor het vormgeven en verkennen van de geïntegreerde opgave.

Bij het opstellen van de Gebieds-SOK is een (globale) raming opgesteld. Recent is op basis van de nieuwe inzichten een meer gedetailleerde SSK-SO raming opgesteld.

De onderstaande tabel toont de investeringsopgave uit de Gebieds-SOK en de SSK-SO raming.

Kostensoorten	SSK-SO raming	Gebieds-SOK
Opgave natura 2000: inrichting terreinen		
Opgave Natura 2000/ klimaat: inrichting watersysteem		
Groene Opgave IJsselsprong Landschap/recreatie		
Subtotaal		
Engineering (20%)		
Risicoreservering (15)		
Totaal		

Tabel 2

Onderstaande tabel is gebaseerd op de Gebieds-SOK. De tabel beschrijft wie welk werkpakket realiseert en welke financiële bijdrage WSVV levert.

Kostensoorten	Kosten conform Gebieds-SOK	Financiering		Verantwoordelijk voor uitvoering
		Provincie	WSVV	
Opgave natura 2000: inrichting terreinen				NM
Opgave Natura 2000/ klimaat: inrichting watersysteem				WSVV
Groene Opgave IJsselsprong Landschap/recreatie				Gemeente
Subtotaal				
Engineering (20%)				
Risicoreservering (15)				
Totaal				

Tabel 3

1.1.4 Bevindingen

In het kader van deze notitie zijn de volgende zaken van belang:

- In de algemene SOK 2022 t/m 2027 (tabel 1) zijn de engineeringskosten in totaal € [redacted] en in de Gebieds-SOK € 2.515 mln. (tabel 2). Het is niet gelukt om een verklaring voor het verschil te verkrijgen.
- De engineeringskosten in de Gebieds-SOK groot € [redacted] (tabel 2) bestaan uit IPM-kosten (inzet) en IB-producten. Onduidelijk is hoe de € [redacted] is verdeeld over beide kostensoorten.
- De verschillen tussen de SSK-SO raming en de Gebieds-SOK (tabel 2) blijken afrondingsverschillen te zijn. Betrokkenen hebben aangegeven dat de bedragen in de Gebieds-SOK moeten worden aangehouden.

- De SSK-SO raming is niet conform de SSK opgesteld. Zo bevat de raming geen bandbreedte op de prijzen (object gebonden risico's) en de risicoreservering (15%) is aanmerkelijk lager dan de SSK normaliter hanteert (30% tot 50%) in die fase van een project.

1.2 Toelichting uitnutting engineering Gebieds-SOK (2021 en 2022)

In deze paragraaf zijn de gemaakte IPM-kosten (uren) en ingeschatte IB-product kosten over 2021 en 2022 toegelicht.

1.2.1 IPM-kosten 2021

Onderstaande tabel bevat de werkelijke IPM-kosten in 2021. Zoals in de tabel is aangegeven is een uurtarief van [redacted] gehanteerd. Alleen het uurtarief van de projectondersteuner wijkt hiervan af [redacted]

Functie	#uren x uurtarief
Projectleider	[redacted]
Beleidsmedewerker kwaliteit	
Communicatiemedewerker	
Adviseur hydrologie	
Projectadministrateur	
Projectondersteuner	
Omgevingsmanager	
Technisch manager	
Omgevingsmanger	
Totaal	

Tabel 4

1.2.2 IPM-kosten 2022

Onderstaande tabel bevat de werkelijke IPM-kosten over 2022. Voor dit jaar geldt een uurtarief van [redacted] Wederom alleen het uurtarief van de projectondersteuner wijkt hiervan wederom af € [redacted]

Functie	#uren * uurtarief (111,73)
Projectleider	[redacted]
Projectadministrateur	
Projectleider	
Projectondersteuner	
Planner	
Projectmanager	
Adviseur Communicatie	
Omgevingsmanager	
Omgevingsmanger	
Technisch manager	
Projectleider	
Beleidsmedewerker kwaliteit	
Adviseur hydrologie	
totaal	

Tabel 5

1.2.3 Toelichting resultaten IPM inzet

In 2021 zijn de belangrijkste resultaten de organisatie van 18 gebiedsateliers en het verrichten van de onderzoeken: bureauonderzoek archeologie, diverse inmetingen van watergangen, bodem chemisch onderzoek, ecologisch vooronderzoek naar beschermde natuurwaarden Landgoederen Brummen en bureauonderzoek NGE. In 2022 zijn de belangrijkste resultaten: organiseren van een informatiemarkt,

organiseren van 1 deelgebiedsbijeenkomst, organiseren van een stuurgroep bezoek na onrust in het gebied, voeren van een groot aantal keukentafelgespreken, advies over te volgen MER-procedure en vergunningenscan, verrichten van diverse onderzoeken zoals het muggenrapport en het uitwerken van drie gebieden tot voorlopig inrichtingsplan.

Een onvoorziene tegenvaller was Corona, waardoor de afstemming met de stakeholders buitengewoon complex werd. Zo konden de OM-ers bijvoorbeeld gedurende een bepaalde periode slechts 1 stakeholder per dag fysiek bezoeken. Ook het aantal personele wisselingen heeft de voortgang belemmerd. In de periode eind 2021 t/m half 2022 was slechts 1 IPM-rolhouder beschikbaar voor het project. In die periode is weinig voortgang geboekt en alleen grote issues kregen aandacht. Medio 2022 is gestart met de herijking en eind 2022 is het IPM-team volledig ingevuld.

1.3 IB-product kosten 2021 en 2022

In totaal is aan IB-producten in 2021 [REDACTED] besteed. Over 2022 bedragen de IB-product kosten tot op heden € [REDACTED]. Uit navraag bij de collega's blijkt dat sowieso in 2022 nog facturen worden verwacht van Novaspring en RHDHV voor de opstart van de MER.

1.4 Financieel tekort eind 2022

Onderstaande tabel toont het resterende budget uit de Gebieds-SOK op basis van werkelijk gemaakte IPM- en IB-product kosten in 2021 en 2022.

Kostensoorten	Budget Gebieds-SOK	Uitgaven	Resterend budget Gebieds-SOK	Toelichting
Opgave natura 2000: inrichting terreinen	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	
Opgave Natura 2000/ klimaat: inrichting watersysteem				
Groene Opgave IJsselsprong Landschap/recreatie				
Subtotaal				
Engineering (20%)				IPM en product kosten '21 + '22
Risicoreservering (15)				boekingsverschil budget vs begroot
Totaal				

Tabel 6

De 10 mln. voor Natuurmonumenten is onderdeel van een totaal beschikking (waar ook andere gebieden onder vallen) aan Natuurmonumenten van de provincie. Voor de groene ijsselsprong zijn al wel uitgaven gedaan.

Op basis van bovenstaande tabel is per eind 2022 nog [REDACTED] mln. te besteden aan engineeringkosten.

1.5 Bevindingen

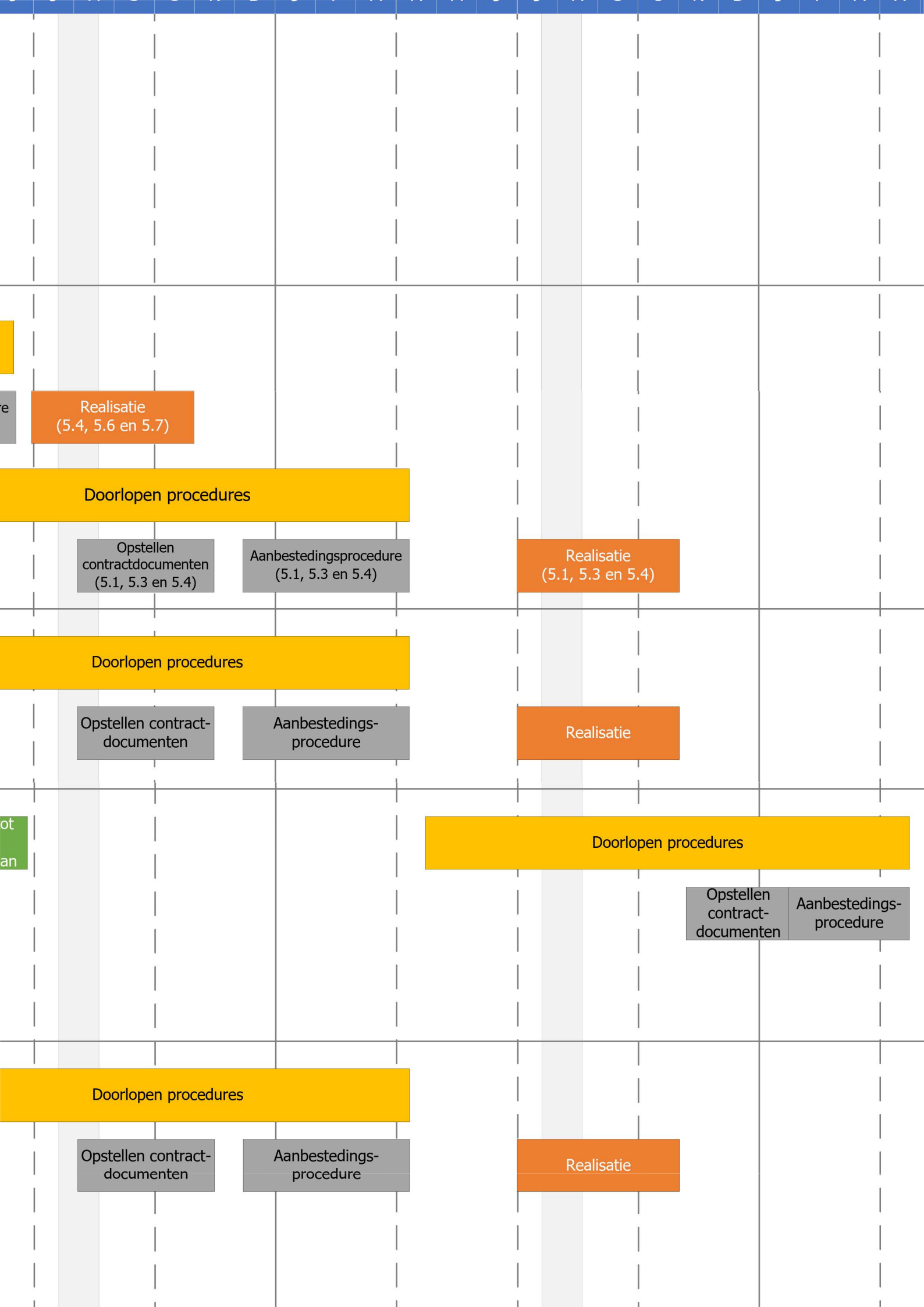
In het kader van deze notitie zijn de volgende zaken van belang:

- Terugkijkend zijn op bepaalde onderdelen onjuiste aannames gedaan. Bij aanvang is de omvang en complexiteit van de opgave ernstig onderschat. Zo is de SSK-SO kostenraming gebaseerd op een regulier project, terwijl bijvoorbeeld het gebiedsproces uitermate complex is. Door niet vanaf de start van het project een volwaardig IPM-team in te zetten, zijn bepaalde taken opgepakt door andere IPM-rolhouders waardoor niet alle werkzaamheden de volle aandacht kregen. Concreet voorbeeld is de projectbeheersing, waardoor het project lange tijd

onvoldoende In Control was. Tevens zijn diverse onderzoeks- en plankosten niet opgenomen in de SSK-SO kostenraming. Dit geldt bijvoorbeeld voor de MER-werkzaamheden. Ook is gebleken dat het aantal uit te voeren onderzoeken is onderschat (o.a. bodemonderzoeken en hydrologische berekeningen).

- Het blijkt dat er in de SOK-en onvoldoende aandacht is besteed aan de inzet (IPM-kosten). Zo ontbreekt informatie over de te hanteren uurtarieven, de bijbehorende indexering en welke inzet WSVV mag doorbelasten.

Bijlage A

Bijlage B

